

Fredagen den 6 Oktober.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Herr Talmannen tillkännagaf, att till Kammaren nu komme att öfverlemnas en nådig skrifvelse från Kongl. Maj:t. Efter detta tillkännagifvande framträdde Herr Statsrådet Bergström och aflemnade den ifrågavarande nådiga skrifvelsen, hvarigenom Riksdagen underrättades, att Kongl. Maj:t vägrat sitt godkännande af en vid sistförflutna riksdag beslutad lagförändring.

§ 2.

Anmälde och företrädde tvänne Hans Maj:ts Konungens Öfverste-kammarmarkjunkare, hvilka på Hans Maj:ts höga vägnar kallade Herr Talmannen och Kammarens öfrige ledamöter att i morgon, efter bevestigad gudstjänst i Storkyrkan, sig å Rikssalen infinna.

§ 3.

Justerades och godkändes protokollet för den 30 nästlidne September. Dernäst upplästes till justering protokollet för den 2 innevarande månad.

Sedan detta protokoll blifvit uppläst, begärdes ordet af

Herr Lithner, som anförde: Efter den votering, hvarigenom Kammaren den 3 dennes beslöt att, med förkastande af Kongl. Maj:ts till denna Riksdag aflättna nådiga proposition angående landtförsvarets ordnande, godkänna Särskilda Utskottets i anledning af nämnda nådiga proposition afgifna utlåtande N:o I, anmälde jag, som i diskussionen ej deltagit, mot det fattade beslutet min reservation. Då likväl motivererna till denna reservation ej af den nakna anmälningen framgå, och då jag vid den sena timme på natten, då beslutet fattades, icke ansåg det vara mig tillständigt att ytterligare trötta Kammaren, som redan var ända till het-sighet trött, så anhåller jag att nu få till protokollet helt kort angifva mina motiver.

Vore motivet endast mitt personliga ogillande af det Särskilda Utskottets betänkande, hvarigenom den viktiga frågan om fosterlandets för-svar af den oansvariga makt, som en tillfällig majoritet utöfvar, utan till fyllest angifna och tillfredsställande skäl undanskjutes, så kunde denna motivering vara öfverflödig, enär diskussionen i ämnet tillräckligt betonat
den

den sidan af ärendet. Men andra synpunkter finnas, som under diskussionen ej blefvo berörda, och hvilka just diskussionens afslutande bort för den uppmärksamme innebära anledning att betänka. Den Regering, mot hvilken Kammarens majoritet med godkännande af Särskilda Utskottets betänkande riktat det klander, som i samma betänkande innehålles, har likväl för fyra månader sedan af Kammarens förtroende emottagit så i Sverige osedt stora anslag särskildt på fjerde och sjette hufvudtitlarne, och på samma gång så stora uppdrag, att det väl knappast kan tänkas, att Riksdagen obesedt och till någon annan Regering än just den, som Riksdagen *då* kände, skulle velat lemna samma summor och uppdrag. Under sådana förhållanden har det synts mig ligga en politisk lättfärdighet, till hvilken jag icke vill anses skyldig. uti det beslut Kammarerna fattat. hvarföre jag ock emot detsamma mig reserverar.

Vidare yttrade

Herr Sääf: Efter att hafva anmält min reservation emot det beslut om afslag å Kongl. Maj:ts framlagda förslag till förordning angående förändrade bestämmelser i fråga om rote- och rusthållsinrättningen vid landtförsvaret, som i öfverensstämmelse med Särskilda Utskottets utlåtande N:o 1 blifvit fattadt, anser jag mig till undvikande af missförstånd böra sammanställa och framhålla skälen till samma reservation, enär dessa icke bestå deri. att de. i nyssnämnda förslag, åt rote- och rusthållare erbjuda lindringarne icke komma att utgå; något i och för sig hvaremot jag *icke* anser mig böra reservera mig.

Då antagandet af den föreslagna nya väruepliktslagen afven skulle hafva medfört behofvet af den indelta arméens, genom ökade öfningar, åstadkomna ytterligare utveckling till ett pålitligt stöd för den mindre öfvade beväringen, och på det att rote- och rusthållarnes kostnad och besvär genom detta nya anspråk på soldatens tjensteåliggande icke måtte ökas, utan fastmera genom de föreslagna förändrade bestämmelserna lindras och begränsas, ansåg jag att lagen derom bort antagas, för att derigenom bereda framgång åt det beslut som i andra punkten af Utskottets utlåtande blifvit tillstyrkt angående antagandet af en ny lag om den allmänna värneplikten; det är således endast mot det hinder för denna sednares antagande, som jag anser ligga i det fattade beslutet, som jag reserverat mig.

För så vidt samma beslut skulle hvila på den bevekelsegrund som Utskottet angifvit i slutet af sitt utlåtande angående ifrågavarande ämne, eller det missstroende till Chefen för Landtförsvars-departementet som, utan angifvande af bestämda skäl, i allmänhet skulle, enligt Utskottets mening böra följa deraf att det nu afgifna förslaget i ett och annat hänseende afviker från hans i samma ämne förr afgifna, begagnar jag detta tillfälle för att emot denna obestämda och obefogade häntydning särskildt inlägga min reservation och mitt ogillande, enär jag anser, att nämnda Statsråd genom det oförtrottade och nitiska sätt, hvarpå han sökt lösa ifrågavarande viktiga samhällsfråga, bort åtnjuta ett alldeles motsatt omdöme, hvars afgifvande jag för öfrigt icke anser hafva tillkommit Utskottet.

Efter dessa yttranden godkändes det ifrågavarande protokollet.

Slutligen företogs till justering protokollet för den 3 Oktober; och blef jemväl detta protokoll godkändt.

§ 4.

Herr vice Talmannen Mannerskantz hade anmält sig att erhålla ordet och yttrade: Härmedelst vill jag till Kammararen hemställa, att dels det tal, hvarmed Herr Talmannen i morgon efter vanligheten kommer att på Rikssalen till Hans Maj:t Konungen framföra Kammararens underdåniga välönskningar, dels ock de afskedstal, som sedermera, innan Kammararens ledamöter åtskiljas, härstädes komma att hållas, måtte blifva intagna i Kammararens protokoll för morgondagen.

Med bifall till denna hemställan beslöt Kammararen, att de ifråga-varande talen skulle intagas i morgondagens protokoll.

§ 5.

Den i 1 § af detta protokoll omförmälda nädiga skrifvelsen föredrogs och blef, efter uppläsning, lagd till handlingarne.

Kammararens ledamöter åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

In fidem
H. Husberg.

Lördagen den 7 Oktober.

Kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

§ 1.

Upplästes till justering och godkändes det protokoll, som fördes vid gårdagens sammanträde.

§ 2.

Herr Talmannen och Kammararens ledamöter afgingo nu klockan $\frac{3}{4}$ 11 till Storkyrkan. Efter derstädes hållen gudstjenst begaf sig Kammararen till Rikssalen, hvarest Hans Maj:t Konungen, sedan Herrar Talmän framfört Kammararens underdåniga välönskningar, afslutade riksdagen och hemförlofvade Kammararens ledamöter.

Enligt Kammararens i gårdagens protokoll antecknade beslut skulle